

Havada Süzülmenin Öyküsü: Paraşüt

Paraşütle ilk atlayış iki yüz yıl önce Paris'te yapıldı. Askeri amaçla kullanılmaya başlamadan önce paraşütçülük kendine özgün teknikleriyle bir macera sporu olarak gelişti.

Asyalı Akrobatlar

i. Ö. 2000

Her şey bundan 3000 yıl önce Çin'de yaşanan bir kaza sonucunda başladı. Sarayı yanmakta olan imparator Shun bir güneş şemsiyesine tutunup pencereden atlayarak kurtulmuştu. Bu olaydan sonra Asya'da şemsiye ile atlama yaygınlaştı. Akrobatlar sazdan ya da bambudan yapılmış şemsiyeleri, yüksek binaların tepesinden atlayarak halkı eğlendirmek için kullanıyorlardı. Siyam İmparatorluğu'nda (Tayland) bu denemeler, uç uca eklenen dört sırtın tepesine tırmanıp sonra da iki geniş şemsiyeyle birlikte aşağı atlamakla gerçekleştiriliyordu. Şemsiyenin şiddetli bir rüzgârda ters yüz olmaması için aletin uç kısımları iplerle bağlanıyordu. İyi para getiren bu oyunsu iş, su damlası şeklindeki şemsiyeler yardımıyla yüz yıllar boyunca sürdürüldü.

İlk Deneme

1783

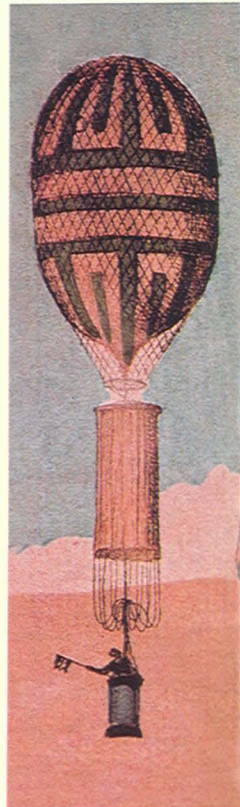
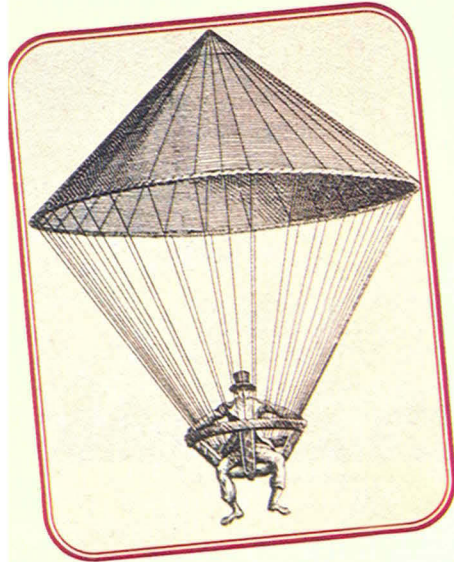
Avrupa'da bir adam, Leonardo da Vinci, insanın uçmasını sağlayacak bir araç tasarlamaya uğraşıyordu. 1502'de yapılan bu ilk örneğin çizimi, ne yazık ki günümüze ulaşamadı. 98 m²'lik "bez piramit" teoride bir insanın ağırlığına dayanıklı gibi göründüğünden çok başarılı olabilirdi. Bununla birlikte, bu düş kendi yolunu izleyecekti. Montpellier'de öğrenci olan Louis-Sébastien Lenormand 4,5 m çapında bezden bir çember diktirmişti. Bu çember öteki uçlarında ağaçtan yapılmış oturmaya yarayan bir sepet sarkan iplere bağlıydı ve kağıttan bir koninin etrafına geçirilmişti. İlk kez böyle askılı çember şeklinde bir paraşüt düşüncesi ortaya atılmıştı. Söylenişine göre,

aleti ilk deneyen mucidin kendisi olmuştu. Gerçekten, oturmak için yapılan sepet çok küçüktü. Bu yüzden Montpellier Gözlemevi'nin kulesinden yapılan büyük atlayışları gerçekleştirenler sadece küçük hayvanlar olmuştu. Lenormand bu buluşuna paraşüt adını verdi.

İlk Uçuş

1797

Lenormand'ı André-Jacques Garnerin izledi. O büyük ölçüde Leonardo da Vinci'nin hesaplarından yararlanarak yeni bir model ortaya koydu. Bu model, 10 m çapında ve birbirine dikili 36 parçaya bölünmüş tafta kumaştan yapılmış bir yarımküre biçimindeydi. Bu 36 parça da, paraşütün tepesinde birleşiyor ve dört halat yardımıyla bir hidrojen balonuna bağlı olan tahta disk tarafından taşınıyordu. Öteki uçtaysa içinde cesur mucidin oturduğu sepet vardı. Paraşütle inmek için önce balon yardımıyla havada yükselmek ve sonra ana halatı keserek paraşütü balondan ayırmak gerekiyordu. 1797 Ağustos'unda yapılan ilk deneme başarısızlıkla sonuçlandı. Yerden henüz havalanmıştı ki balonun dışını kaplayan zarf yırtıldı. Garnerin 22 Ekim 1797'de saatler 17:28'i gösterirken balon Paris'te hatırı sayılır bir kalabalığın önünde yerden 600 m havalandı. Garnerin ipi kesti ve balon açılan paraşütten ayrıldı. Ancak sepet çok sallanıyordu ve bu çok tehlikeliydi. Fizikçi Lalande daha sarsıntısız bir iniş yapabilmek için tepeye bir tür baca yerleştirdi. Bu sayede hava yukarıdan çıkacak, kenarlar hava kaçırmayacaktı. Deneme çok başarılı oldu, ama bir dizi ilginç kaza yüzünden hemen gerçekleştirilemedi.

Paraşüt de diğer nesneler gibi yerçekimine yenik düşer. Ancak, paraşütün kubbe şeklindeki üst kısmına dolan hava sayesinde yere düşme hızı yavaşlar. Böylece güvenli bir şekilde yere iner.

Paraşüt ve Savaş

1912

Hava kuvvetleri paraşüte gereken önemi verdi. Lenormand ve Garnerin buluşlarının can kurtarma amacıyla kullanılabileceğini düşünmüşlerdi.

19 Aralık 1908'de Amerikalı bir subayın düşen uçağında ölmesiyle araştırmacılar bu konuya yöneldiler. 1912'de Amerika'da yüzbaşı Berry ilk kez uçaktan atlayan kişi oldu. Berry, uçağın kanadının altına yerleştirilen cihaza kordonla bağlandı. Paraşütü Garnerin paraşütüne benziyordu, ancak sepet yerine bir koşum ya da kemer kullanmıştı.

1890'da Kathe Paulus yeni bir sistem geliştirdi. Geliştirdiği bu üstün sistem sayesinde, paraşüt açılmadan önce atlayanın hareketleri kısıtlanmıyordu. Paraşütün askeri amaçla kullanılması gerçekte I. Dünya Savaşı'ndan sonra gündeme geldi. 1931'den sonra atlayış ve saldırı için önce Ruslar sonra da Almanlar tarafından kullanıldı. Haziran 1944'te Müttefik Kuvvetler'in 25 000 paraşütçüsü Normandiya Kıyıları'na indi.

Askerden Sivile

1919

Bundan böyle paraşüt güvenli sayılmaya başlandı. 1919 Nisan'ında Amerikalı Leslie Irving, 600 m yüksekten atladı ve paraşütünü 200 m serbest düştükten sonra açtı. Öncelikle sözü edilen güvenlikti; eğer uçak arızalanırsa hemen uçaktan çıkmak ve paraşüt açılmadan önce uçaktan iyice uzaklaşmış olmak gerekliydi. Öte yandan naylon gibi sentetik melzemelerin bulunması da paraşütün gelişmesine katkıda bulunuyordu. Bunlar, daha önce kullanılan kumaşlara göre daha ucuz, sağlam ve dayanıklıydı, aynı zamanda da daha az yıpranıyordu. Fizik ve kimyadaki bu buluşlar yeni bir sporun doğuşuna yol açtı: Paraşütçülük.

Uçan Kahramanlar

1951

1951'de Yugoslavya'da yapılan Dünya Paraşüt Şampiyonası inişin doğruluğuyla ilgili küçük bir yarışma şeklindeydi. Paraşütçüler 1000 m yüksekten atlayıp, işaretli alanın ortasına inmeye çalışıyorlardı. Şampiyonalar devam ettikçe yarışılan disiplinler de artıyordu: 1964'ten sonra havada altı hareketin yapıldığı ve 240 km/saat hızla serbest düşülen akrobasi atlayışları, 1974'ten sonra da ekip halinde gösteri atlayışları yapılmaya başlandı.

1960'ların başında paraşütün görüntüsüyle ilgili verilen iki yarışma sonucunda, dikdörtgen paraşütler doğdu. Bu yeni model, daha yumuşak iniş yapma, daha rahat süzülme ve havayı daha iyi denetleme olanağı sunar. İki yüz yaşını dolduran bu spor ilerlemeye devam ediyor.

